

V JORNADA COMITÈ
D'ÈTICA ASSISTENCIAL

UNA MEDICINA SENSE ROSTRE?

QUÈ ENS

HA PASSAT?

Deshumanització
i Medicina:
disseccionant
les causes

Dimecres 24 Maig 2017

Auditori Parc Sanitari Sant Joan de Déu

Parc Sanitari Sant Joan de Déu

www.pssjd.org

Benvinguda

“L’atenció centrada en la persona”: aquesta és la premissa que actualment ens ve al cap quan pensem en l’assistència sanitària. Però no sempre ha estat així i és que la imatge que teníem fins el moment és que l’atenció sanitària estava, en major o menor grau, deshumanitzada i que el pas del temps no solucionava aquest problema. Però llavors, en què estàvem centrats abans? Aquesta no serà una jornada d’autocomplaença i per això ens proposem, com a ineludible primer pas, reflexionar entorn les causes i els factors determinants d’aquesta situació.

La lectura fàcil d’aquesta situació és dir que ens domina una medicina contractualista o defensiva, però potser aquesta és una anàlisi massa simplista. La conquesta social que suposa la universalització de l’atenció (fet desitjat, just i necessari), genera no obstant un volum d’activitat, tant clínic com de suport, que pot derivar en oportunitats de negoci i d’ocupació. La salut esdevé així, doncs, en un ‘sector econòmic’ fent confluïr múltiples i diversos interessos sobre la relació clínica (comercials, culturals, curriculars, científics, mediàtics, laborals...). Mes enllà, la relació clínica ha esdevingut vehicle comú per diversos conflictes i dinàmiques de caire social

destillats a escala més o menys individual en una consulta o en una sala d’hospital.

Fins i tot les expectatives dipositades en la Ciència i en la Medicina com a creença acrítica de la societat poden haver contribuït a deshumanitzar el procés assistencial. Pacients, professionals i ciutadania en general podem quedar fàcilment enlluernats per la tècnica i esperem d’ella solucions que no són científicament ni, sobretot, humanament esperables. Però com que hi creiem fermament, estem disposats a aplicar o rebre receptes tecnològiques sense una reflexió acurada de pros i contres, fins i tot sense avaluar bé els resultats a mig termini sobre les nostres vides.

L’especialització, la gestió clínica i el disseny de processos són excel·lents oportunitats per fer eficient i sostenible una atenció sanitària de qualitat i d’accés universal però, mal entesos, poden tenir greus efectes secundaris sobre el veritable “rovell” d’aquesta tasca: una relació interpersonal d’ajuda. Poden comportar dilució de responsabilitats, una dilució que pot resultar inicialment temptadora pels professionals que sovint estan sotmesos a una elevada pressió emocional en el cos a cos. Les relacions contractuals i els organigrames compartimenten les

Bernabé Robles

President Comitè d'Ètica Assistencial del Parc Sanitari Sant Joan de Déu

tasques en marges estrictes i no impliquen en aspectes íntims i personals de cadascú. És el que coneixem com 'fals confort (o fals consol) de l'anonimat'.

Els indicadors, ben dissenyats i rigorosos amb l'estadística, són magnífiques eines de gestió però hem d'estar segurs de no haver-los malentès. La nostra tasca va d'històries personals, totes diferents i amb condicions i excepcions úniques. Veritablement pot ser zero la variabilitat de la pràctica clínica? I el pacient? I el seu dret a rebutjar una ingerència en la seva vida, en el seu cos o en el seu esperit? D'això tracta originàriament la premissa de 'l'atenció centrada en la persona': de conjugar eficiència i atenció personalitzada, ciència i respecte, obligacions i comunicació.

Tot això es veu agreujat per la multiplicitat de proveïdors de salut. L'escenari actual s'allunya molt de la relació interpersonal i íntima entre dues persones: una demana ajuda i/o consell i l'altra li presta serveis adaptant-se el màxim possible a les seves circumstàncies irrepetibles. En l'actualitat, la relació clínica és potser excessivament coral amb el risc inherent per la intimitat, la confidencialitat i la confiança. Costa d'identificar els referents a totes dues bandes de la relació.

Fins i tot el diagnòstic que, recordem, significa "conèixer a través de..."; pot haver esdevingut un 'absolut' imposat sense una reflexió prèvia de la seva utilitat i del seu impacte. Pot l'instrument (això és el que hauria de ser un diagnòstic) sepultar l'objectiu? Pot esdevenir una mera etiqueta uniformadora? Les persones podem esdevenir, sovint, codis o categories impersonals sense cap oportunitat de protagonitzar l'escenari.

Però aquest problema s'ha d'entendre per part de TOTS els afectats. Pacients, professionals, ciutadania i/o institucions poden instrumentalitzar els altres, els serveis i/o els recursos. Tots tenim la nostra parcel·la de responsabilitat en evitar-ho. Hem de parlar més dels deures que tenim com a ciutadans quan prestem o rebem un servei públic. Si no ho cuidem... On pot quedar la confiança en la relació assistencial? I sense confiança, l'ajut esdevé un servei neutre, sense pell, sense cara. D'aquesta manera, fins i tot els professionals podem patir i pateixen deshumanització. Al cap i a la fi es tracta, com hem comentat, d'una constel·lació de relacions interpersonals. No hem de deixar de banda, doncs, la humanització entre professionals.

Només coneixent i assumint les causes, podrem trobar les oportunitats d'humanitzar el dia a dia.

Participants

XAVIER TRABADO

Vocal - Federació Salut Mental Catalunya.

JOAQUIM ROCA

Portalliteres Bloc Quirúrgic.

Hospital General Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

GERMÀ RAMON MARTIN

Capellà. Servei Atenció Espiritual i Religiosa.

Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

LAURA GIMÉNEZ

Agent Pastoral. Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa.

Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

CLARA GARCIA

Matrona Supervisora Àrea Matern-Infantil.

Membre de la Comissió d'ètica assistencial de l'Hospital General. Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

MARIO MORLANS

Metge. Comitè de Bioètica de Catalunya.

JORDI VARELA

Metge de família. Diplomàtic en Epidemiologia i en Gestió d'Hospitals. Gerent durant un període global de 18 anys dels hospitals de Puigcerdà, del Mar i de Sant Pau. Col·laborador docent d'ESADE. Editor del blog "Avenços en Gestió Clínica" i Director del curs online "Gestió Clínica: Bases, Avenços i Reptes".

OLGA RUBIO

Metge intensivista Hospital Sant Joan de Deu. Fundació Althaia. Xarxa Hospitalària universitària de Manresa. Màster en Bioètica i Gestió Sanitària. Presidenta CEA Althaia. Secretària de la Societat Catalana de Bioètica.

JOSEP RAMOS

Psiquiatra. Màster en Bioètica i membre de diversos comitès d'ètica. Expert en planificació de serveis de salut mental.

MONTSE ESQUERDA

Metge especialista en pediatria, Doctora en medicina. Llicenciada en psicologia. Màster en Bioètica. Directora general Institut Borja Bioètica-Universitat Ramon Llull.

Participants

EVA PEGUERO

Metgessa de família EAP Castelldefels-1. El Castell. ICS.
Doctora en Medicina. Màster en Bioètica IBB-URL.
Professora Facultat de Medicina UB. Campus Bellvitge.
Membre del grup d'ètica de la camfic.

XAVIER PALOM

Metge Adjunt del Sevei d'Urgències de l'Hospital de
Bellvitge des de 1993.

BERNABÉ ROBLES

Cap de Servei de Neurologia
President Comitè Ètica Assistencial.
Comitè Ètic i d'Investigació Clínica SJD.
Comissió Permanent Comitè de Bioètica de Catalunya.

IGNASI RIERA

Director d'Operacions Assistencials.
Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

PERE COCA

Infermer Especialista en Geriatria.
UFISS Parc Sanitari Sant Joan de Déu.
Consultor en ferides cròniques en el Parc Sanitari Sant
Joan de Déu.

CAS DRAMATITZAT

Jordi Graells

Servei de Dermatologia Hospital General

Rosa Maria Ojeda

Servei de Dermatologia Hospital General

Arantxa Garcia-Cruz

Servei de Dermatologia Hospital General

Lourdes Sancho

Diplomada Infermeria CCEE PSSJD

Maria del Mar Garcia Vargas

Auxiliar Infermeria CCEE

Marisol Soler

Auxiliar infermeria CCEE

Veronica Ocaña

Auxiliar infermeria CCEE

Comitè Científic

Alejandra Fernandez

Marta Morera

Sabel Cabaldón

Marc Planella

Jordi Rosàs

Ramón Martín

Javier Fernández

Montserrat Esquerda

Josep Ramos

Bernabé Robles

Comitè Organitzador

Bernabé Robles

Ana María Castro

Departament de Comunicació i Relacions Institucionals.

Programa

Dimecres 24 Maig 2017

8:30 h

Acreditació i acollida

9:00 h

Benvinguda

9:15 h

Deshumanització... què ens ha passat?

Bernabé Robles

9:45 h

Cine pills-fòrum:

Germà Ramon Martín

10:05 h

Descans

10:30 h

TAULA I: El context de la relació clínica

Josep Ramos

10:35 h **Gestió, política sanitària i deshumanització**

Mario Morlans

11:00 h **Gestió, qualitat i deshumanització.**

Jordi Varela

11:25 h **Currículum, ciència i despersonalització.**

Montse Esquerda

11:50 h **Gestió, TICs i deshumanització:**

Ignasi Riera

12:15 h **Debat**

13:00 h

Cas dramatitzat: Un peu o una persona?

Jordi Graells

13:15 h

Dinar

14:15 h

TAULA II: Frec a frec amb la persona

Clara García

14:20 h **Urgències i deshumanització**

Xavier Palom

14:40 h **Què fer i què no fer des de l'atenció espiritual?**

Laura Giménez

15:00 h **Què fer i què no fer des d'un mostrador o una llitera?**

Joaquim Roca

15:20 h **Cronicitat avançada i deshumanització?**

Pere Coca

15:40 h **Què fer i que no fer des de l'Atenció Primària?**

Eva Peguero

16:00 h **Debat**

16:30 h

Humanitzar les sales de medicina intensiva?

Olga Rubio

16:55 h

Conclusions i debat

Xavier Trabado

Montse Esquerda

Jornada organitzada pel Comitè d'Ètica Assistencial del Parc Sanitari Sant Joan de Déu.

Direcció: **Bernabé Robles**

Per garantir l'aforament, no s'acceptarà cap entrada a l'auditori sense la inscripció formalitzada.

**Es lliurarà
certificat
d'assistència**

**El cost de la inscripció és de 20€.
Inclou el dinar de treball.**

Realitzar la inscripció

Els professionals del Parc Sanitari Sant Joan de Déu han de realitzar la seva inscripció mitjançant l'enllaç que trobaran a la intranet.

P

Els assistents gaudiran de tarifa plana de pàrking a l'aparcament soterrani de l'Hospital General.

Informació detallada de les diferents formes d'arribar al Parc Sanitari Sant Joan de Déu de Sant Boi de Llobregat

Com arribar

Informació detallada de les diferents entrades i les seves característiques del recinte del Parc Sanitari Sant Joan de Déu

Com accedir

**PARC SANITARI
SANT JOAN DE DÉU**

Dr Antoni Pujadas, 42.
Sant Boi de Llobregat,
Tel.: 936 406 350
pssjd@pssjd.org

www.pssjd.org

Parc Sanitari Sant Joan de Déu

www.pssjd.org